

ประวัติความเป็นมาอำเภอพิมาย

อำเภอพิมาย เป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่อำเภอหนึ่ง เดิมมีชื่อเรียกว่า “อำเภอเมืองพิมาย” ซึ่งมีฐานะเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2443 โดยมีขุนจิตสารกรรมเป็นนายอำเภอคนแรก และมีนายรินทร์ ทรงนิพิฐกุล ดำรงตำแหน่งนายอำเภอพิมาย คนปัจจุบันคำว่า “พิมาย” ไม่มีความหมายในพจนานุกรม มีตำนานเล่าอ้างถึงที่มาของชื่อเมืองพิมายในเรื่องท้าวปาคิต นางอรพิมพ์ว่า เกิดจากคำพูดของนางอรพิมพ์ที่ต่อว่าท้าวปาคิต ที่ทอดทิ้งนางจนถูกพระเจ้าพรหมทัตลักพาไปไว้ในวังของ พระเจ้าพรหมทัตเตรียมการอภิเษกสมรส กว่าท้าวปาคิตจะเข้าช่วยเหลือออกมาได้ก็ทำให้นางอรพิมพ์ขุ่นใจ จึงประชด ประชันท้าวปาคิตขณะบุกเข้าช่วยเหลือจนได้พบหน้าว่า “พืมาทำไม” คำว่า “พืมาทำไม” ในภาษากลาง ถ้าออกเสียงเป็น ภาษาท้องถิ่นพิมาย จะออกเสียงคำพูดว่า “พืมาโอ” เมื่อพูดคำว่า “พืมาโอ” เร็ว ๆ ผู้ฟังก็จะได้ยินเสียงเป็น “พืมาย” เมื่อเขียนเป็นภาษากลางวรรณยุกต์เอกตรงคำว่า “พื” จะหายไปกลายเป็น “พิมาย” ในภาษากลาง ส่วนชาวพิมายยังคงออก เสียงชื่ออำเภอว่า “พืมาย” ส่วนหลักฐานทางประวัติศาสตร์นั้น พระเจ้าพรหมทัต คือ สมเด็จพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 กษัตริย์ขอมเลือดเนื้อเชื้อไขชาวพิมาย ผู้ทรงก่อสร้างเพิ่มเติมปราสาทหินพิมาย จนมีรูปลักษณะเป็นปัจจุบัน เปลี่ยนปราสาท หินพิมายจากเทวสถานในศาสนาฮินดู เป็นพุทธสถานในพระพุทธศาสนา และทรงวางรากฐานการก่อสร้างปราสาทนครวัด สิ่งมหัศจรรย์ 1 ใน 7 ของโลกยุคปัจจุบัน โดยนำรูปแบบของปราสาทหินพิมาย ไปเป็นแบบอย่างในการก่อสร้าง ส่วนพระ นาง อรพิมพ์ นั่นก็คือพระนางชัยราชเทวี พระชายาของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 นั่นเอง เมื่อปี พ.ศ. 2454 สมเด็จพระศรีพัชรินทรา ราช พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 5 หรือสมเด็จพระพันปีหลวง ได้เสด็จเมืองพิมาย และได้เสด็จพักแรมที่ไทรงาม คณะกรรมการเมืองพิมายได้พร้อมกันรับเสด็จ โดยจัดสถานที่ประทับที่ลำน้ำตลิ่งซึ่งเรียกว่า “วังเก่า” และได้ปรับปรุงถนน สายต่าง ๆ ในบริเวณที่ตั้งอำเภอให้สะอาดสวยงามทั้ง 6 สาย และได้ตั้งชื่อถนนเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติคือ ถนนจอม สุดาเสด็จ ถนนนวนปรางค์ ถนนอนันท์จินดา ถนนบุษยยันต์ ถนนราชชนนี และถนนจวนเก่า ปี 2457 ได้สร้างที่ว่าการ อำเภอพิมายบริเวณด้านใต้ของปราสาทหินพิมาย และทางราชการได้ตัดคำว่า “เมือง” ออกจากชื่อ “อำเภอพิมาย” เมื่อ พ.ศ. 2483 และให้เรียกว่า “อำเภอพิมาย” ตั้งแต่นั้นมาจนปัจจุบัน

คำขวัญอำเภอ

เมืองปราสาทหิน ถิ่นไทรงาม เรื่องนามประเพณี ผัดหมี่พิมาย

ขนาดพื้นที่

๑66.834 ตารางกิโลเมตร

การปกครอง

แบ่งการปกครองออกเป็น

1. ตำบล 12 ตำบล
2. หมู่บ้าน 212 หมู่บ้าน
3. เทศบาล 2 แห่ง
4. องค์การบริหารส่วนตำบล 11 แห่ง